

Recenzja rozprawy doktorskiej Pani mgr Małgorzaty Pauliny Wróblewskiej pt. „Pilny projekt ustawy w Polsce – założenia konstytucyjnoprawne a praktyka ustrojowa”
(Częstochowa 2023 r., ss. 289)

1. Wymogi prawne

Pismem Przewodniczącego Rady ds. Nadawania Stopni Naukowych i Stopni w Zakresie Sztuki Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie dra hab. Roberta Majznera, prof. UJD z dnia 26.04.2023 r. zostałem poinformowany, że wym. Rada ds. Nadawania Stopni Naukowych (...) na posiedzeniu w dniu 21 kwietnia 2023 r. powołała mnie na recenzenta rozprawy doktorskiej Pani mgr Małgorzaty Pauliny Wróblewskiej pt. „Pilny projekt ustawy w Polsce – założenia konstytucyjnoprawne a praktyka ustrojowa”. Podstawę powołania na recenzenta stanowi art. 190 ust. 2 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 574, z późn. zm.). Zgodnie z warunkami przedłożonej mi umowy o dzieło w sprawie opracowania recenzji w postępowaniu o nadanie stopnia doktora, recenzja dotyczyć ma spełnienia przez w. wym. rozprawę wymagań określonych w art. 187 przywołanej ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Zgodnie zaś z tymże art. 187 ustawy rozprawa doktorska prezentować ma ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej (ust. 1), a przedmiotem rozprawy doktorskiej ma być oryginalne rozwiązanie problemu naukowego (ust. 2). Przywołana wyżej umowa o dzieło w sprawie opracowania recenzji określa (§ 2) standardowe zasady sporządzenia recenzji, z wymogiem jasno wyrażonej, jednoznacznej konkluzji (pozytywnej albo negatywnej) uzasadnionej treścią recenzji.

2. Przedmiot recenzji

Przedmiotem niniejszej recenzji jest rozprawa doktorska Pani mgr Małgorzaty Pauliny Wróblewskiej pt. „Pilny projekt ustawy w Polsce – założenia konstytucyjnoprawne a praktyka ustrojowa” (Częstochowa 2023 r., ss. 289), przygotowana w Katedrze Prawa Ustrojowego i Porównawczego na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie, pod opieką naukową dra hab. Bogusława Przywory, prof. UJD jako promotora oraz dra Wojciecha Białogłowskiego jako promotora pomocniczego.

Przedstawiając już w tym miejscu – wstępnie – swoje stanowisko jako oceniającego wspomnianą rozprawę doktorską mogę stwierdzić jednoznacznie, że rozprawa Pani mgr Małgorzaty Pauliny Wróblewskiej spełnia wymogi przewidziane w art. 187 przywołanej ustawy, jest bowiem oryginalnym rozwiązaniem problemu naukowego oraz wykazuje tak ogólną wiedzę Kandydatki w uprawianej dyscyplinie naukowej (tu – w zakresie prawa konstytucyjnego), jak i umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Merytoryczny i formalny wymiar rozprawy z całą pewnością pozwala na jej ocenę jako bardzo dobrej pracy naukowej o wyróżniającym się charakterze. Zasadne jest więc – na tym etapie postępowania – przyjęcie rozprawy i dopuszczenie jej do publicznej obrony, o co wnoszę jako recenzent rozprawy.

3. Temat rozprawy (problem badawczy)

Temat ocenianej rozprawy doktorskiej, rozumiany jako problem badawczy, z całą pewnością zasługuje na aprobatę. Analizowana problematyka ma – co Doktorantka trafnie podkreśla – istoty ciężar gatunkowy, bo zarówno znaczenie teoretyczne, jak i praktyczne. Chodzi wszak – ujmując w skrócie – o bardzo istotną materię tworzenia prawa, jaką jest przygotowywanie rządowych projektów ustaw w określonym trybie.

Jest przy tym zadaniem badawczym analizowanie istniejących rozwiązań ustrojowych, zwłaszcza stosunkowo młodych i podlegających widocznym zmianom – jak mamy do czynienia w omawianym przypadku, gdyż tzw. tryb pilny wprowadzono do polskich rozwiązań normatywnych dopiero w 1992 r.

Nie ulega też wątpliwości, że wewnątrzrządowe reformy trybu przygotowywania projektów ustaw z 2009 r. i 2016 r. miały szczególnie istotne znaczenie, najpierw oznaczające odejście od tzw. resortowego modelu przygotowywania projektów i wprowadzenia etapu opracowywania założeń projektu (poprzedzającego opracowanie projektu przez Rządowe Centrum Legislacyjne), następnie jednak przywracające model poprzedni. Odmienność obu modeli rządowego tworzenia projektów ustaw słusznie skłoniła Doktorantkę do uznania potrzeby ich porównywania. Uwzględniając ramy temporalne sfery normatywnej oraz faktyczną praktykę legislacyjną Doktorantka zakresliła ramy badawcze jako okres VII i VIII kadencji Sejmu (VIII i IX kadencji Senatu), co – uwzględniając jedynie małe przesunięcia czasowe – nie budzi zastrzeżeń.

Uzasadnienie dla podjęcia tematu Doktorantka słusznie znajduje również w kontekście takich obserwowalnych zjawisk, jak wydłużenie się procesu legislacyjnego oraz – co jest związane – z działaniami polegającymi na kierowaniu do Sejmu projektów ustaw jako projektów poselskich, choć *de facto* przygotowywanych w aparacie rządowym.

Argumenty za podjęciem tematu rozprawy przez Doktorantkę jawią się więc jako czytelne i zasadne. Co warto też zauważyć, tytułowa problematyka nie była dotychczas – w przedstawionym w rozprawie ujęciu – przedmiotem kompleksowego opracowania, jako że dotychczasowe ujęcia materii w ostatnich latach miały jedynie charakter fragmentaryczny albo generalniejszy, a przy tym nie uwzględniały tak głęboko sfery empirycznej. Rozprawa wypełnia więc istniejącą lukę w analizie materii stanowiącej jej przedmiot.

Sam tytuł rozprawy jest jasny i precyzyjny. Mieści się on w pełni w obrębie dyscypliny naukowej „nauki prawne”.

4. Cel naukowy rozprawy

Jako cel rozprawy Doktorantka przyjęła „zbadanie instytucji trybu pilnego uchwalania ustawy w prawie polskim z perspektywy teoretycznoprawnej i praktyki ustrojowej”. Dla jego realizacji uznała za zasadne postawienie dwóch pytań: 1) jakie są prawne (wynikające z Konstytucji RP oraz innych aktów normatywnych) założenia trybu pilnego uchwalenia ustawy w Polsce? oraz 2) w jakim stopniu i zakresie założenia prawne zostały zrealizowane w praktyce ustrojowej VII i VIII kadencji Sejmu (VIII i IX kadencji Senatu)? Pytania powyższe pełnią rolę zastępującą hipotezy badawcze, a rolę weryfikującą pełnią udzielone w rozprawie odpowiedzi.

Doktorantka wyraźnie przyjęła, że z punktu widzenia badań „istotne znaczenie ma ustalenie: 1) czy rządowe projekty ustaw określone jako pilne, spełniają wymogi formalne wynikające z RpRM oraz Regulaminu Sejmu?, 2) okresu procedowania nad rządowymi projektami ustaw, którym Rada Ministrów nadała tryb pilny, w procedurze przedustawodawczej rządu i ustawodawczej, 3) czy projekty ustaw uznane za pilne były poprzedzone opracowaniami założeń do tych projektów, a także czy były procedowane w trybie odrębnym?, 4) czy wszystkie etapy postępowania przedustawodawczego, dotyczącego projektu ustawy uznanego za pilny były uwzględnione?, 5) czy komisje sejmowe korzystały z uprawnienia określonego w art. 42 ust. 5 Regulaminu Sejmu, dotyczącego przesłania ponownie projektu ustawy wnioskodawcy projektu ustawy w celu przepracowania projektu z rozważeniem zmian postulowanych przez komisje sejmowe oraz przedstawienia skutków (zwłaszcza finansowych, w związku ze zgłoszonymi poprawkami)?”

Jak widać, cel ogólny rozprawy Doktorantka „rozpisała”, o czym częściowo świadczą też elementy strukturalne pracy, na cele cząstkowe, mniejsze zakresowo – co jest ujęciem w pełni aprobowanym w uprawnieniu pracy badawczej. Należy przy tym podkreślić, że Doktorantka nie rozumie swych celów jako ukazanie materii w drodze tylko prostego „opisu”, ale słusznie pojmuje je jako „analizę” (dyskurs merytoryczny, z argumentacją) w rozumieniu naukowym. Podejście to odpowiada założeniom pracy badawczej i wymogom przywołanej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Dodajmy dla jasności, że Doktorantka założone cele badawcze w rozprawie zrealizowała.

5. Założenia metodologiczne i charakter rozprawy

Wskazanie przez Doktorantkę problemu badawczego i jego skonkretyzowanie w formie wskazanych pytań badawczych dało Doktorantce właściwą podstawę dla prowadzonych analiz. Doktorantka przyjęła, że rozprawa swym zasięgiem obejmuje trzy płaszczyzny badawcze, tj. konstytucyjną, ustawową i regulaminową oraz analizę materiałów źródłowych z VII i VIII kadencji Sejmu (VIII i IX kadencji Senatu). Badania dokonane zostały na podstawie materiałów źródłowych opublikowanych na podmiotowych stronach Rządowego Centrum Legislacji oraz Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, a także z wykorzystaniem archiwum RCL (sprawy oznaczone numerami: 198/102 oraz 198/24).

Dla prowadzonych przez siebie badań Doktorantka wykorzystwała szereg metod badawczych. Przede wszystkim chodzi tu o metodę formalno-dogmatyczną, spożytkowaną przy analizie przepisów prawnych, zwłaszcza Konstytucji RP, ustawy o Radzie Ministrów i regulaminu pracy Rady Ministrów oraz regulaminów parlamentarnych (Sejmu i Senatu). Metoda ta miała istotne zastosowanie także dla analizy materiałów „legislacyjnych” (rządowych projektów ustaw, którym nadano status projektów pilnych w obu wymienionych kadencjach). Pomocniczą rolę Doktorantka przypisała metodzie historycznej, prawnoporównawczej i systemowej. Miały one pomóc w pełniejszym zilustrowaniu instytucji trybu pilnego, zwłaszcza – historycznie – dla ukazania pewnej ewolucji i – porównawczo – z odwołaniem do współczesnych konstytucji wybranych państw (Francja, Hiszpania, Włochy, Portugalia, Niemcy, Rumunia, Finlandia). Jako istotne należałoby też uznać – zwłaszcza dla warstwy empirycznej rozprawy – spożytkowanie przez Doktorantkę praktycznego, wieloletniego doświadczenia z pracy zawodowej na stanowisku legislatora w Rządowym Centrum Legislacji.

Doktorantka przeanalizowała również orzecznictwo (zwłaszcza Trybunału Konstytucyjnego) i literaturę przedmiotu, Egzegeza aktów normatywnych jest dokonana rzetelnie.

Zastosowane przez Doktorantkę metody badawcze są właściwe dla nauk prawnych i nie budzą zastrzeżeń. Co naturalne, stopień ich spożytkowania jest różny w poszczególnych partiach rozprawy, ale bez wątplenia Doktorantka poczyniła w rozprawie interesujące analizy i sformułowała uzasadnione wnioski. Kompleksowość ujęcia metod badawczych umożliwiła Doktorantce wielowymiarowe i całościowe ujęcie badanej materii, stosownie do przedmiotu i celu badań.

6. Systematyka rozprawy

Struktura pracy obejmuje – w warstwie merytorycznej – Wprowadzenie, dwie Części (I i II – dzielone na rozdziały) oraz Podsumowanie (do całości rozprawy). Wprowadzenie i Podsumowanie nie mają znaczenia li tylko strukturalnego, ale są spójne merytorycznie i powiązane funkcjonalnie. We Wprowadzeniu Doktorantka przedstawiła uzasadnienie wyboru tematu rozprawy, główne założenia (cel badawczy i pytania rozwijające), systematykę pracy i zastosowane metody badawcze, a także wykazy projektów poddanych analizie w Części II rozprawy. Poziom – poniekąd „zwyczajowych” – uwag wstępnych rozprawy nie budzi zastrzeżeń. Podsumowanie rozprawy zawiera wnioski w dwóch grupach – odnośnie do I i odnośnie do II Części pracy – oraz generalne wnioski *de lege ferenda*.

Część I rozprawy to „Zagadnienia ogólnoteoretyczne”, z podziałem na 3 rozdziały. Rozdział I – to „Tryb pilny w procedurze ustawodawczej – zagadnienia historyczno-prawne i porównawczo-prawne”. Rozdział II – to „Pilny projekt ustawy – analiza unormowań konstytucyjnych i regulaminowych”. Rozdział III – to „Procedura przedustawodawcza w tworzeniu projektów ustaw”.

Część II rozprawy to „Analiza materiałów źródłowych odnośnie do pilnych projektów ustaw w latach 2011-2019”, z podziałem na 2 rozdziały i „Wnioski *de lege*

lata” (do obu rozdziałów) oraz „Uwagi końcowe” (do obu rozdziałów). Rozdział I – w tytule obejmuje „Sejm VIII kadencji i Senat IX kadencji (lata 2011-2015), choć jest to pomyłka, gdyż w rzeczywistości chodzi o Sejm VII kadencji (i Senat VIII kadencji). Rozdział II – to (tu poprawnie) „Sejm VIII kadencji i Senat IX kadencji (lata 2015-2019)”.

Systematykę rozprawy oceniam jako udaną, przemyślaną, przejrzystą i konsekwentną. Kolejność analizy i prezentowania materii jest uzasadniona merytorycznie i metodologicznie. Doktorantka w Części I rozprawy zawarła zagadnienia ogólne, by w Części II wykorzystać je przy analizie rządowych projektów ustaw, zakwalifikowanych (z uwagi na ich status jako „pilnych”) do badań. O kryteriach temporalnych wspominaliśmy już wcześniej.

Kryteria przedmiotowe podziału materii w Części I są poprawne, uwzględniają specyfikę materii węższych zakresowo (rozdziały). Każdy rozdział w Części I uwzględnia logiczne następstwa analizy wewnątrz materii poddanej badaniu. Poszczególne rozdziały Części I składają się na jej harmonijną całość, w tym co do ich kolejności i objętości. Kryteria systematyzacyjne są wyraźne i poprawne. Wątki merytoryczne wewnątrz rozdziałów Części I wyodrębnione są także czytelnie, w postaci odpowiednich podrozdziałów (w rozdz. I nawet z dalszym rozbiem w systemie dziesiętnym), w uzasadnionej kolejności i proporcji. Ujęcia strukturalne dobrze tłumaczą się merytorycznymi obszarami analizy. Jasny jest cel każdego z rozdziałów (podrozdziałów) z punktu widzenia całości Części I rozprawy. Zastosowane podrozdziały sprzyjają tu systematyzacji materii. Warto podkreślić, że poszczególne rozdziały Części I mają swe osobne uwagi końcowe (podsumowania), co jest rozwiązaniem poprawnym, choć w praktyce – niestety – stosunkowo często przez badaczy pomijanym.

W Części II rozprawy dla wyodrębnienia obu rozdziałów Doktorantka przyjęła kryterium temporalne (kadencje parlamentarne), zaś podział wewnętrzny rozdziałów w oparciu o metodę *case study* poszczególnych projektów ustaw jako projektów pilnych. W rozdziale I to 15 przypadków (projektów), w rozdziale II to 3 przypadki.

Każdy z przypadków analizuje Doktorantka – słusznie – według tego samego schematu (zestawu kryteriów).

W ramach Części II rozbitcie na osobne jednostki strukturalne „Wniosków *de lege lata*” i „Uwag końcowych” nie było konieczne, zwłaszcza wobec ograniczonej objętości tych ostatnich.

7. Struktura formalna i baza źródłowa rozprawy

Poza wymienionymi wyżej częściami merytorycznymi rozprawa zawiera wykaz najważniejszych skrótów stosowanych w pracy, a *in fine* Bibliografię obejmującą 18 stron tekstu. Bibliografię stanowią wykazy spożytkowanych w rozprawie aktów normatywnych (81 pozycji – Konstytucje i inne akty podstawowe kształtujące ustrój, ustawy, rozporządzenia, zarządzenia, regulaminy i uchwały), orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (23 pozycje), literatury przedmiotu (130 pozycji – publikacje zwarte, rozdziały w monografiach, artykuły w czasopismach naukowych oraz inne), pozostałych źródeł (29 pozycji, w tym 21 adresów internetowych).

Przywołanie powyższych kategorii i liczb ma uzmysłwić, że zakres i dobór bazy źródłowej jest bogaty, wystarczający, ma istotne znaczenie, a przy tym w zasadzie nie budzi zastrzeżeń, bo nie chodzi tu o źródła w roli jedynie zbędnych ozdobników erudycyjnych.

Rozprawa napisana jest w sposób zwarty i syntetyczny. Język rozprawy jest jasny i zrozumiały. Przywoływanie źródeł w rozprawie nie budzi zastrzeżeń. Przypisy konstruowane są poprawnie. Uchybienia warsztatowe są mniejsze wagi i nieliczne; przykładowo biorąc z Bibliografii – błędne nazwisko M. Mastalska-Kubiak (zamiast M. Masternak-Kubiak), podwójnie przytoczona pozycja W. Odrowąża-Sypniewskiego (s. 271 i 277), błędne wskazanie (s. 272) H. Suchockiej jako autorki pracy „Tworzenie prawa w demokratycznym państwie prawnym” (zamiast poprawnie jako redaktorki tomu), podwójnie przytoczona pozycja A. Gwiżdża (s. 273), wskazanie mnie jako autora (zamiast redaktora) tomu „Studia ustrojoznawcze...” (s. 277), niepełna nazwa

czasopisma RPEiS z 1986 r. i brak numeru zeszytu oraz brak numeru zeszytu „Państwa i Prawa” z 1948 r. (s. 278), brak tytułu opracowania z przywołanej „Polityki” (7 marca 2012 r.). Warto byłoby dać w Bibliografii także wykaz sporządzonych tabel. Potknięcia te nie ważą jednak na mej ocenie rozprawy jako zredagowanej starannie.

8. Strona merytoryczna rozprawy

Jak wspomnieliśmy, Część I rozprawy – w trzech rozdziałach – obejmuje zagadnienia ogólnoteoretyczne. Rozdział I („Tryb pilny w procedurze ustawodawczej – zagadnienia historyczno-prawne i porównawczo-prawne”) – to najpierw materie wprowadzające (tu – zwłaszcza pojęciowe, takie jak ustawa i procedura ustawodawcza), kolejno rys historyczny instytucji trybu pilnego w procedurze ustawodawczej (na poziomie uregulowań konstytucyjnych, regulaminów parlamentarnych, z wyeksponowaniem kontekstu kompetencyjnego uprawnionych podmiotów egzekutywy na tle stanowienia dekretów i rozporządzeń z mocą ustawy), wreszcie regulacje dotyczące trybu pilnego w – wymienionych już wcześniej – wybranych państwach.

Rozdział II („Pilny projekt ustawy – analiza unormowań konstytucyjnych i regulaminowych”) – to analiza polskiej regulacji materii (status konstytucyjny, katalog wyłączeń, wnoszenie poprawek do pilnych rządowych projektów ustaw, postępowanie z projektem pilnym, wymogi formalne dla rządowych projektów ustaw, odstąpienie rządu od procedowania projektów w trybie pilnym).

Rozdział III („Procedura przedustawodawcza rządu w tworzeniu projektów ustaw”) – to analiza najpierw zagadnień ogólnych, kolejno modelu prac w latach 2009-2016, następnie obowiązującego modelu rządowego tworzenia projektów ustaw. Kluczowe jest tu przeanalizowanie relacji między tzw. „resortowym” modelem prac przygotowawczych a modelem z wyodrębnionym przygotowaniem „założeń” projektu i szczególną rolę Rządowego Centrum Legislacji w opracowaniu właściwego projektu ustawy na podstawie uprzednich „założeń”. Szczegółowo omówione zostały

poszczególne etapy prac rządowych. Jak wspomnieliśmy, każdy z rozdziałów zwieńczony jest uwagami konkluzyjnymi.

Część II rozprawy to – jak wspominaliśmy – dwa rozdziały obejmujące analizy poszczególnych „przypadków” (projektów ustaw, którym rząd nadał status projektu pilnego), z lat 2011-2015 i 2015-2019 (łącznie 18 projektów). W odniesieniu do każdego z projektów słusznie Doktorantka zastosowała jednolity schemat ujęcia materii, uwzględniając takie elementy jak: przedmiot ustawy, cel wydania aktu, konsultacje, informacje o projekcie w procedurze przedustawodawczej rządu, elementy formalne projektu ustawy, dokumenty dołączone do projektu, etap prac parlamentarnych nad projektem, rozpatrywanie projektu na posiedzeniach komisji i podkomisji, poprawki do projektu na etapie parlamentarnym, okres procedowania na obu etapach (rządowym i parlamentarnym). We wnioskach dotyczących poszczególnych przypadków (kazuśów) Doktorantka ukazuje konsekwencje zastosowania trybu pilnego.

Oba wspomniane rozdziały Części II rozprawy wieńczą łącznie „Wnioski *de lege lata*”. Analityczne ich treści ujęte są najpierw w obszernych formach tabelarycznych, poświęconych wyodrębnionym materiom i obejmujących każdorazowo wszystkie (18) projekty pilne, a wieńczy każdą z tabel tekst syntetyzujący. Wspomniane tabele obejmują kolejno: 1) okres procedowania w trybie pilnym rządowych projektów ustaw, 2) zestawienie projektów ustaw pod kątem realizacji założeń projektu ustawy, 3) etapy w procesie przedustawodawczym rządu dla projektów ustaw, 4) spełnienie wymogów formalnych rządowych projektów ustaw, 5) etap parlamentarny projektów ustaw. Każdy z wymienionych przedmiotów analizy jest odpowiednio uszczegółowiony problemowo.

9. Uwagi dodatkowe o rozprawie

Ogólna ocena rozprawy pozwala na podkreślenie merytorycznych walorów i naukowej rzetelności pracy. Doktorantka trafnie uchwyciła istotne watki analizowanej materii. Umiejętnie ujęła je w harmonijną całość. Wywody Doktorantki są wyważone, uwagi poparte argumentami. Konkluzje rozprawy są przekonujące. Doktorantka

interesująco uwypukla dylematy ustrojowe, rysujące się w obszarze rządowych prac nad projektami ustaw w odniesieniu do tzw. projektów pilnych.

W pełni przekonuje stanowisko Doktorantki – w odniesieniu do reformy z 2016 r. odstępującej od rozwiązań dotyczących uprzedniego przygotowania założeń projektu i roli Rządowego Centrum Legislacyjnego – iż bardziej racjonalne byłoby podjęcie próby poprawy modelu, niż rezygnowanie z niego. Jest to istotne także w kontekście trybu pilnego, skoro regulaminowe instytucje typu „odrębnego” i fakultatywności konsultacji publicznych dają rządowi i tak możliwość *de facto* „pilnego” uchwalenia projektu ustawy przez Radę Ministrów.

Wyróżniającą wartością naukową rozprawy jest zwłaszcza wkład Doktorantki w obszerną i szczegółową analizę empiryczną projektów rządowych zgłoszonych w trybie pilnym oraz zaprezentowanie istotnych wniosków *de lege ferenda*, które mogą być spożytkowane w przyszłych rozwiązaniach normatywnych materii. Wnioski te bazują na obszernym „Podsumowaniu” analiz w odniesieniu do obu Części (I i II) rozprawy.

Poziom merytoryczny rozprawy nie zmusza do kwestionowania jej istotnych ustaleń, co koresponduje z postulatem przyjęcia oceny o jej wyróżniającym się charakterze. Taka ocena poziomu rozprawy nie oznacza, że w drobniejszych kwestiach nie dałoby się doszukać pewnych mankamentów, ale to jednak ma znaczenie trzeciorzędne. Z rozprawy przebija wyraźna troska o jakość prac ustawodawczych, także oczywiście w odniesieniu do trybu pilnego. Rozprawa dowodzi pełnej fachowości Doktorantki.

10. Pytanie do Doktorantki

Wobec rysujących się w praktyce ustrojowej „nadużyć”, jakie możliwości dostrzega Doktorantka w odniesieniu do szans ograniczenia procederu wnoszenia do Sejmu „poselskich” (*de facto* rządowych) projektów ustaw oraz ograniczenia nadużyć w stosowaniu tzw. skróconego postępowania w Sejmie?

11. Konkluzja recenzji

W nawiązaniu do sygnalizowanego na wstępie stanowiska stwierdzam, że rozprawa doktorska Pani mgr Małgorzaty Pauliny Wróblewskiej pt. „Pilny projekt ustawy w Polce – założenia konstytucyjnoprawne a praktyka ustrojowa” odpowiada wymogom stawianym przez art. 187 ust. 1-2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Może być przyjęta i dopuszczona do publicznej obrony. W nawiązaniu do wskazanych walorów wnoszę też o uznanie rozprawy za wyróżniającą.

Andrzej Szmyt

